Контрольный экземпляр

ЛЕНИНСКИ НАЬКЪАГIА—КОММУНИЗМАГА!

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРЛАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ЕРА, 5 МАРТ, 1981 ШУ. • № 28 (6318). • Мах 2 кепиг.

Деттхъалагlча шерашка Коммунистически парте лерраглa дlахо хьоргья де лерхlа эггара доккхаглдар ерригача общественни производства эффективность айяра, къахьегама овсарле лакхъяра, советски наьха социальнни къахьегамеи хьинар деглaдара ларда тla халкъа вахара материальнни культурнни боарам хадданза айбар, саг массе а оаглорахьара деглавара дикаглдола хьалаш хьакхоллар дола ший экономически стратеги.

(Парте XXVI съезда йолча КПСС ЦК Отчетни доклада тlapa).

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ XXVI СЪЕЗДАХ БОЛА ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

3 марта Москве, съездий Кремлевски Двореце хилар Советски Союза Коммунистически парте XXVI съезда тlеххьара заседани. Счетни комиссе председатела новкъеста Д. Ф. Устинова хьахайкаду парте центральни органаш харжарах хьахиннарш.

ЧlоагIа, дlаьхдаь тlоаращ детташ тlаьз съезда делегаташа КПСС Центральни Комитета членалла берригаш раьза а болаш новкъост Л. И. Брежнев харжарах бола хоам. Съездо боккхача безамца тlаьз КПСС ЦК членаш, КПСС ЦК членалла кандидаташ, КПСС Центральни Ревизионни Комиссе членаш харжарах бола хоам.

Цул тlехьагIа хилар КПСС Центральни Комитета Пленум.

Юха дlайолаеннача съезда заседание председательал даш волча новкъоста Л. И. Брежнева делегаташна хоам бу КПСС ЦК цхьоалагlча Пленума итогех.

Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретаралла берригаш раьза а болаш хержав новкъост Л. И. Брежнев. Из хоам тlаьз массане а дlаьхдаь тlоараш детташ. Берригаш а хьалгlоат.

Пленумо хержар КПСС ЦК Политбюро, КПСС ЦК Секретариат, чlоагlвир КПСС ЦК-арча партийни тlахьожама Комитета председатель.

КПСС Центральни Ревизионни Комиссе ший заседане хержар комиссе председатель.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева съезд дlакъовлаш дир, делегаташеи хььешашеи lалламате чlоагlа уйла тlаккхийта ладнаглa, къамаьл. Къамаьл дикъа сайна дуккхаза юкъаглдаьхар массане а чlоагlа, дlаьхдаь тlоараш детташ. Къамаьл чакхдаьнначул тlехьаглa зале дукха ха йоахих массане а чlоагlа тlоараш детташ. Берригаш а хьалглоат. ЦlоглаРч дек: «Даькъала хийла КПСС!», «Сийле хийла ленински Центральни Комитета!», «Леонид Ильич Брежнева — Ура!», «Даькъала хийла партеи халкъеи йохаргlоаца цхьоаглo!», «Ура!», «Сийле! Сийле! Сийле!»

Новкъоста Л. И. Брежнева хьахайкаду Советски Союза Коммунистически парте XXVI съезд дlакъовлар.

Делегаташеи хььешашеи чlоагlа дегаш айдеш яьккхар партийни гимн «Интернационал».

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Пленумах бола ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

1981 шера 3 марта хилар Советски Союза Коммунистически парте XXVI съездо хержача КПСС Центральни Комитета Пленум.

Пленумо берригаш раьза а болаш КПСС ЦК Генеральни секретаралла хержар новкъост Л. И. Брежнев.

Пленумо берригаш раьза а болаш хержар укх лохера состав йола КПСС ЦК Политбюро:

Политбюро членаш новкъостий Брежнев Л. И., Андропов Ю. В., Горбачев М. С., Гришин В. В., Громыко А. А., Кириленко А. П., Кунаев Д. А., Пельше А. Я., Романов Г. В., Суслов М. А., Тихонов Н. А., Устинов Д. Ф., Черненко К. У., Щербицкий В. В.

Политбюро членалла кандидаташ новкъостий Алиев Г. А., Демичев П. Н., Киселев Т. Я., Кузнецов В. В., Пономарев Б. Н., Рашидов Ш. Р., Соломенцев М. С., Шеварднадзе Э. А.

КПСС ЦК секретараш хержаб новкъостий Л. И. Брежнев — ЦК Генеральни секретарь, Суслов М. А., Кириленко А. П., Черненко К. У., Горбачев М. С., Пономарев Б. Н., Капитонов И. В., Долгих В. И., Зимянин М. В., Русаков К. В.

Пленумо КПСС ЦК-арча партийни тlахьожама Комитета председателалла чlоаглвир нов. А. Я. Пельше.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА ПОЛИТБЮРО

Л. И. БРЕЖНЕВ. КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК Генеральни секретарь.

Ю. В. АНДРОПОВ. КПСС ЦК Политбюро член.

М. С. ГОРБАЧЕВ. КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь.

В. В. ГРИШИН. КПСС ЦК Политбюро член.

А. А. ГРОМЫКО. КПСС ЦК Политбюро член.

А. П. КИРИЛЕНКО. КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь.

Д. А. КУНАЕВ. КПСС ЦК Политбюро член.

А. Я. ПЕЛЬШЕ. КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК-арча КПК председатель.

Г. В. РОМАНОВ. КПСС ЦК Политбюро член.

М. А. СУСЛОВ. КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь.

Н. А. ТИХОНОВ. КПСС ЦК Политбюро член.

Д. Ф. УСТИНОВ. КПСС ЦК Политбюро член.

К. У. ЧЕРНЕНКО. КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь.

В. В. ЩЕРБИЦКИЙ. КПСС ЦК Политбюро член.

Г. А. АЛИЕВ. КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат.

П. Н. ДЕМИЧЕВ. КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат.

Т. Я. КИСЕЛЕВ. КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат.

В. В. КУЗНЕЦОВ. КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат.

Б. Н. ПОНОМАРЕВ. КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, КПСС ЦК секретарь.

Ш. Р. РАШИДОВ. КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат.

М. С. СОЛОМЕНЦЕВ. КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат.

Э. А. ШЕВАРДНАДЗЕ. КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат.

И. В. КАПИТОНОВ. КПСС ЦК секретарь.

В. И. ДОЛГИХ. КПСС ЦК секретарь.

М. В. ЗИМЯНИН. КПСС ЦК секретарь.

К. В. РУСАКОВ. КПСС ЦК секретарь.

Г. Ф. СИЗОВ. КПСС Центральни Ревизионни Комиссе председатель.

СЪЕЗД ДIАКЪОВЛАШ НОВКЪОСТА Л. И. БРЕЖНЕВА ДАЬ КЪАМАЬЛ

Новкъостий! ХIанзза чакхъьлар съездо хержача вай парте Центральни Комитета кердача состава эггара хьалхара Пленум. Цун итогий хьакъехьа хоам бе мукъаба сона. Массава а lалламате чlоаглa цхьоаглo йолаш кхотавеннен волаш чакхъьннача ЦК эггара хьалхарча Пленуме шевар раьза а волаш хержар вай парте кулгалду органаш. Пленумо массава раьза а волаш КПСС ЦК Генеральни секретаралла хержар новкъост Брежнев Л. И. (ЧlоагIа, дlаьхдаь тlоараш тох. Берригаш а хьалглоатт).

Мукъаба сона, новкъостий делегаташ, юха а Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретаралла хержарца дувзаденна сай сий дарахи сох тешам боларахи дег тlара доагlа баркала деш ала. (Дlаьхдаь тlоараш тох).

Пленуме массава раьза а волаш ЦК Политбюро членалла хержар новкъостий: Брежнев Л. И. (тlоараш тох), Андропов Ю. В. (тlоараш тох), Горбачев М. С. (тlоараш тох), Гришин В. В. (тlоараш тох), Громыко А. А. (тlоараш тох), Кириленко А. П. (тlоараш тох), Кунаев Д. А. (тlоараш тох), Пельше А. Я. (тlоараш тох), Романов Г. В. (тlоараш тох), Суслов М. А. (тlоараш тох), Тихонов Н. А. (тlоараш тох), Устинов Д. Ф. (тlоараш тох), Черненко К. У. (тlоараш тох), Щербицкий В. В. (тlоараш тох).

ЦК Политбюро члений кандидаталла хержар новкъостий: Алиев Г. А. (тlоараш тох), Демичев П. Н. (тlоараш тох), Киселев Т. Я. (тlоараш тох), Кузнецов В. В. (тlоараш тох), Пономарев Б. Н. (тlоараш тох), Рашидов Ш. Р. (тlоараш тох), Соломенцев М. С. (тlоараш тох), Шеварднадзе Э. А. (тlоараш тох).

ЦК секретаралла хержаб новкъостий: Брежнев Л. И. —ЦК Генеральни секретарь (тlоараш тох), Суслов М. А. (тlоараш тох), Кириленко А. П. (тlоараш тох), Черненко К. У. (тlоараш тох), Горбачев М. С. (тlоараш тох), Пономарев Б. Н. (тlоараш тох), Капитонов И. В. (тlоараш тох), Долгих В. И. (тlоараш тох), Зимянин М. В. (тlоараш тох), Русаков К. В. (тlоараш тох).

(Чакхбаккхар 2-гlча оаглo тlа).

ПАРТЕ XXVI СЪЕЗДО ХЕРЖАЧА СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА СОСТАВ

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета членаш

Абрасимов П. А.
Авраменко С. С.
Аксенов А. Н.
Аксенов Н. Ф.
Александров А. П.
Александров-Агентов А. М.
Алексеев П. Ф.
Алиев Г. А.
Алтунин А. Т.
Андропов Ю. В.
Антонов А. К.
Антонов С. Ф.
Арбатов Г. А.
Аристов Б. И.
Архипов И. В.
Аскаров А.
Ауельбеков Е. Н.
Аухадиев К. М.
Афанасьев В. Г.
Афанасьев С. А.
Ашимов Б. А.
Баграмян И. Х.
Базовский В. Н.
Байбаков Н. К.
Бакин Б. В.
Баландин А. Н.
Баландин Ю. Н.
Банников Н. В.
Батицкий П. Ф.
Бахирев В. В.
Бектурганов Х. Ш.
Беляк К. Н.
Березин А. И.
Беспалов И. П.
Бирюкова А. П.
Боголюбов К. М.
Богомяков Г. П.
Бодюл И. И.
Бондаренко И. А.
Борисенков В. М.
Бородин А. М.
Бородин Л. А.
Бородин П. Д.
Ботвин А. П.
Братченко Б. Ф.
Брежнев Л. И.
Брехов К. И.
Бровиков В. И.
Бугаев Б. П.
Булгаков А. А.
Вайно К. Г.
Васильев Н. Ф.
Ватченко А. Ф.
Ващенко Г. И.
Викторов А. В.
Власов А. В.
Володарский Л. М.
Воронин Л. А.
Воронцов Ю. М.
Воропаев М. Г.
Воротников В. И.
Восс А. Э.
Всеволожский М. Н.
Гапуров М. Г.

Гарбузов В. Ф.
Глушко В. П.
Говоров В. Л.
Голдин Н. В.
Голубева В. Н.
Гончаренко Б. Т.
Горбань Г. Я.
Горбачев М. С.
Горшков Л. А.
Горшков С. Г.
Гостев Б. И.
Греков Л. И.
Грибков А. И.
Гришин В. В.
Гришкявичус П. П.
Громыко А. А.
Гроссу С. К.
Грушин П. Д.
Гудков А. Ф.
Гуженко Т. Б.
Гусев В. К.
Густов И. С.
Дементьева Р. Ф.
Демиденко В. П.
Демирчян К. С.
Демичев П. Н.
Добрик В. Ф.
Добрынин А. Ф.
Долгих В. И.
Дрозденко В. И.
Дрыгин А. С.
Дымшиц В. Э.
Егоров А. Г.
Егоров М. В.
Ежевский А. А.
Ельцин Б. Н.
Ельченко Ю. Н.
Елютин В. П.
Епишев А. А.
Ермин Л. Б.
Жигалин В. Ф.
Загладин В. В.
Зайков Л. Н.
Зайцев М. М.
Замятин Л. М.
Затворницкий В. А.
Зимянин М. В.
Золотухин Г. С.
Ивановский Е. Ф.
Игнатов В. Н.
Имашев С. Н.
Иноземцев Н. Н.
Исаев В. Я.
Кавун В. М.
Казаков Л. Д.
Казанец И. П.
Кандренков А. А.
Капитонов И. В.
Караваев Г. А.
Карлов В. А
Карпова Е. Ф.
Катушев К. Ф.
Качаловский Е. В.
Качин Д. И.

Качура Б. В.
Кириленко А. П.
Кириченко Н. К.
Киселев Н. И.
Киселев Т. Я.
Клепиков М. И.
Клименко И. Е.
Климченко Е. И.
Клюев В. Г.
Князев Ф. К.
Коваленко А. В.
Козлов Н. Т.
Колбин Г. В.
Колдунов А. И.
Колесников А. Я.
Коновалов Н. С.
Коноплев Б. В.
Конотоп В. И.
Корниенко Г. М.
Королев А. М.
Косолапов Р. И.
Костандов Л. А.
Кротов В. В.
Круглова З. М.
Кручина Н. Е.
Кудинов И. П.
Кузнецов В. В.
Кузнецов Н. М.
Куликов В. Г.
Куликов Ф. М.
Куличенко Л. С.
Кунаев Д. А.
Куркоткин С. К.
Кутахов П. С.
Кэбин И. Г.
Лапин С. Г.
Лени В. П.
Леонов П. А.
Лигачев Е. К.
Ломакин В. П.
Ломако П. Ф.
Ломоносов В. Г.
Лощенков Ф. И.
Лушев П. Г.
Лыкова Л. П.
Ляшко А. П.
Макеев В. Н.
Макеев В. П.
Мальцев В. Ф.
Манякин С. И.
Марисов В. К.
Марков Г. М.
Мартынов Н. В.
Марчук Г. И.
Масленников Н. И.
Медунов С. Ф.
Месяц В. К.
Мешков Ф. С.
Микулич В. А.
Мирошхин О. С.
Модогоев А. У.
Мозговой И. А.
Моргун Ф. Т.
Морозов И. П.

Москаленко К. С.
Муравьев Е. Ф.
Мураховский В. С.
Мусаханов М. М.
Мусин Р. М.
Мысниченко В. П.
Непорожний П. С.
Николаева —
Терешкова В. В.
Никонов В. П.
Новиков И. Т.
Нуриев З. Н.
Огарков Н. В.
Орлов В. П.
Оруджев С. А.
Павлов В. Я.
Павлов Г. С.
Павлов Г. П.
Павловский И. Г.
Пастухов Б. Н.
Патоличев Н. С.
Патон Б. Е.
Пегов Н. М.
Пельше А. Я.
Петров В. И.
Петров В. А.
Петровичев Н. А.
Плешаков П. С.
Поляков В. Н.
Поляков И. Е.
Пономарев Б. Н.
Пономарев М. А.
Попов Б. В.
Попов Н. С.
Попова М. Г.
Приезжев Н. С.
Прокопьев Н. П.
Прокофьев М. А.
Промыслов В. Ф.
Прохоров В. И.
Птицын В. И.
Расулов Д.
Рахманин О. Б.
Рашидов Ш. Р.
Рекунков А. М.
Родионов Н. Н.
Романов Г. В.
Рубен В. П.
Русаков К. В.
Рыбаков А. Я.
Рыжков Н. И.
Рыков В. И.
Рябов Я. П.
Савкин С. Н.
Савинкин Н. И.
Салманов Г. И.
Сахнюк И. И.
Семенов В. Г.
Сенькин И. И.
Сизенко Е. И.
Силаев И. С.
Скачков С. А.
Славский Е. П.
Смирнов Л. Н.

Смирнов Л. В.
Смиртюков М. С.
Соколов Н. З.
Соколов С. Л.
Соловьев Ю. Ф.
Соломенцев М. С.
Струев А. И.
Стукалин Б. И.
Суслов М. А.
Суслов И. Я.
Табеев Ф. А.
Тальзин Н. В.
Тарасов Н. Н.
Таратута В. Н.
Титаренко А. А.
Тихомиров В. П.
Тихонов Н. А.
Токарев А. М.
Толкунов Л. Н.
Толубеев Н. П.
Толубко В. Ф.
Трапезников С. П.
Третьяк И. М.
Трунов М. П.
Тяжельников Е. М.
Умаханов М.-С. И.
Усманходжаев И. Б.
Устинов Д. Ф.
Усубалиев Т. У.
Уткин В. Ф.
Федирко П. С.
Федоров В. С.
Федосеев П. Н.
Филатов А. П.
Финогенов П. В.
Флорентьев Л. Я.
Фомин Г. И.
Хитров С. Д.
Хомяков А. А.
Христораднов Ю. Н.
Худайбердыев Н. Д.
Цвигун С. К.
Цинев Г. К.
Цуканов Г. Э.
Цыбулько В. М.
Чебриков В. М.
Червоненко С. В.
Черненко К. У.
Черный А. К.
Чиряев Г. И.
Чичеров В. С.
Чуйков В. И.
Шакиров М. З.
Шеварднадзе Э. А.
Шибаев А. И.
Шитиков А. П.
Школьников А. М.
Шокин А. И.
Шолохов М. А.
Щелоков Н. А.
Щербина Б. Е.
Щербицкий В. В.
Юнак И. Х.
Яснов М. А.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета членалла кандидаташ

Алхимов В. С.
Андреев Г. Н.
Анисимов П. П.
Антонов Н. А.
Ахромеев С. Ф.
Бальмонт Б. В.
Баркаускас А. С.
Башилов С. В.
Баштанюк Г. С.
Блатов А. И.
Бобовиков Р. С.
Бойцов В. В.
Брежнев Ю. Л.
Буренков С. П.
Владыченко И. М.
Воробьев Г. И.
Георгадзе М. П.
Герасимов И. А.
Гиренко А. Н.
Голиков В. А.
Голубева М. А.
Гончар А. Т.
Гордиенко А. Ф.
Горчаков П. А.
Грибачев Н. М.
Гринцов И. Г.
Грушевой К. С.
Демиденко В. С.
Демченко В. А.
Дмитриев В. И.

Дмитриев И. Н.
Дмитриев И. Ф.
Дружинин М. И.
Дуйшеев А.
Дыбенко Н. К.
Ермаш Ф. Т.
Ершова Н. М.
Жуков Г. А.
Зародов К. И.
Засуха М. Я.
Иванова Т. Г.
Иксанов М. Б.
Ильичев Л. Ф.
Кабалоев Б. Е.
Кабков Я. И.
Казаков В. И.
Калашников А. М.
Калик И. П.
Камалов К.
Каменцев В. М.
Капто А. С.
Клаусон В. И.
Клецков Л. Г.
Козлов С. В.
Козловский Е. А.
Коломиец Ю. А.
Колчина О. П.
Комаров Н. Д.
Коркин А. Г.
Костин В. С.

Кочемасов В. И.
Краснова З. И.
Крумин Г. А.
Куанышев О. С.
Кулиджанов Л. А.
Кунаев А. М.
Лебедев К. В.
Лебедева В. С.
Листов В. В.
Логунов А. А.
Луньков Н. М.
Майорец А. И.
Макаренко В. С.
Максимов Ю. П.
Мальбахов Т. К.
Мальков Н. И.
Мальцев Н. А.
Матафонов М. И.
Меренищев Н. В.
Морозов Н. Е.
Мочалин Ф. И.
Ненашев М. Ф.
Никулин В. И.
Образцов И. Ф.
Овчинников Ю. А.
Панов К. Н.
Паршина В. Р.
Паскарь П. А.
Патаридзе З. А.
Первышин Э. К.

Переверзева Н. В.
Пестов В. С.
Петрищев А. Г.
Погребняк Я. П.
Покрышкин А. И.
Полухаров Ю. И.
Попков М. Д.
Поплавский А. М.
Посибеев Г. А.
Протозанов А. К.
Пугачев Ю. Н.
Пятков В. Е.
Радюкевич Л. В.
Разумов Е. З.
Рахимов Б. Р.
Рачков А. И.
Романов А. В.
Рубен Ю. Я.
Рустамова Х.
Рыбаков А. М.
Саркисов Б. Е.
Сеидов Г. Н.
Семенов В. С.
Сидоров В. В.
Симонов К. С.
Скляров Ю. А.
Смирнов А. И.
Смирнов А. А.
Смирнов Г. Л.
Соколов Е. Е.

Сологуб В. А.
Сорокин М. И.
Соснов И. Д.
Теребилов В. И.
Терещенко Н. Д.
Третьяков П. И.
Федоров Е. К.
Фомиченко К. Е.
Фролов В. С.
Хмара И. Г.
Холов М.
Хренников Т. Н.
Чазов Е. И.
Чаковский А. Б.
Чаплин Б. Н.
Чердинцев В. М.
Чернавин В. Н.
Черняев А. С.
Чурбанов Ю. М.
Шабанов В. М.
Шалаев С. А.
Шамшин В. А.
Шапиро Л. Б.
Шауро В. Ф.
Ширшин Г. Ч.
Шитов А. И.
Шкабардня М. С.
Язкулиев Б.
Язов Д. Т.
Ястребов И. П.
Яшин А. И.

Парте XXVI съездо хержача КПСС Центральни Ревизионни Комиссе состав

Алексанкин А. В.
Асланова З. С.
Бацанов Б. Т.
Бовин А. Е.
Брызга Л. Д.
Буракова Н. Ф.
Галкин Д. П.
Гилашвили П. Г.
Глушков Н. Т.
Голубев В. Н.
Голубцова Т. В.
Гребенюк В. А.
Громова М. С.
Губин И. А.
Демидова Е. Я.

Доненбаева К. Б.
Драгунский Д. А.
Думачев А. П.
Ефремов Л. Н.
Израэль Ю. А.
Каррыев Ч. С.
Касимова В. А.
Кемашвили В. Б.
Ковалев Н. Н.
Комарова Д. П.
Коннов В. Ф.
Константинов А. У.
Коптюг В. А.
Костюков И. И.
Кошоев Т. Х.

Лосев С. А.
Лоцманова Г. П.
Лукьянов А. И.
Малыхин В. М.
Мамарасулов С.
Маннанов Н.
Масол В. А.
Медведев В. А.
Мельниченко А. К.
Миновалова Н. Ф.
Мицкевич В. Ф.
Моторный Д. К.
Набиев Р.
Назарбаев Н. А.
Наяшков И. С.

Осетров Т. Н.
Павлов С. П.
Попов В. Н.
Постников С. И.
Пудков И. И.
Румянцев А. Ф.
Рыжов Н. С.
Рындина А. Н.
Саркисян Ф. Т.
Сизов Г. Ф.
Сонгайла Р.-Б. И.
Страутманис П. Я.
Трояновский О. А.
Удалая Р. С.
Ульянов М. А.

Умалец И. В.
Устиян И. Г.
Фалин В. М.
Федулова А. В.
Халдеев М. И.
Халилов К. А.
Харламов А. П.
Хитрун Л. И.
Черкашина В. Н.
Чудин Ч. И.
Шараев Л. Г.
Шишлов Ф. В.
Шкуратов И. Ф.
Щербаков И. С.
Яковлев Б. П.

СЪЕЗД ДӀАКЪОВЛАШ НОВКЪОСТА Л. И. БРЕЖНЕВА ДАЬ КЪАМАЬЛ

(Шистерашар. Дӏадаьлла 1-чу агӏо тӏера).

КПСС ЦК-арча партийни тӏахьожама Комитета председателалла чӏоагӏваьа новкъост Пельше А. Я. (Тӏоараш тох).

КПСС Центральни Ревизионни Комиссе шийн председателалла хержав новкъост Сизов Г. Ф. (Тӏоараш тох).

Новкъостий! Керда хержача КПСС Центральни Комитета членаша, ЦК членийн кандидаташа, Центральни Ревизионни Комиссе членаша тӏадилад сона тхоах чӏоагӏа тешам боларах съезда делегаташта дег тӏара баркал ала. (Дӏаьхдаь тӏоараш тох). Оаха чӏоагӏа мах бу цу тешама, дика хьехабу тхоашта тӏалатта деррига бехктоахам, дош ху, съездо тхьалхашка оттадаь исторически декхараш толаме кхоачашдара тхоай де йиш йолаш мел дола хӏама дергхиларах. Цунах лоархӏ оаха партена хьалхашкара, халкъа хьалхашкара тхоай декхар. (Тӏоараш тох).

Вай съезда берригa болх вай парти низ болаш эшалоюргйоацаши еш йолча цхьоагӏонцен кхотадаларцен чакхбаьлар. (Тӏоараш тох). Мукъаба сона, парте кулгалдеча органий кердача составо вай партийни мугӏарий цхьоагӏо, ерригача вай котолоний лард, боча хеташ лоаергхиларахи чӏоагӏъергхиларахи шоана дош дала! (Дӏаьхдаь тӏоараш тох).

Бархӏ дийнахьа чӏоагӏа болх баьб укхаза, укх зале. Вай итогаш льй укх тӏехьарча шерашка хьабенача наьнъа, дикахетараш а халахетараш а дийкъад, вӏашийн дага а дуьлаш дӏахора планаш уттаьяй.

Вийзача боарамe лархӏа вӏаштӏехьдаьлар вай партен мехкан хьалхашка латтача декхарий дожхал а цунца цхьана дар тоалланс хилар я.

Воай деррига низаш тӏадерзаде дага да вай вӏашийн бувзабенна болча шин лостама. Царех цаӏ — коммунизм хьалъяр, вож — машар чӏоагӏбар. (Тӏоараш тох). Бакъдар аьлча, духьал ишта дар партийни конференцей делегаташта коммунисташа, дерригача халкъо денна хинна наказ. Из наказ хӏана партийни решеней меттала даьккхад.

Селханарчул дикагӏа а дукхагӏа а гу вайна тахан. Вайна хов, воай дика вӏаштӏехьдоалар фуд а халонаш мичахьа я а. Мохк толамe дегӏаахаро сурт. говза вӏашагӏдийха дунен халкъаша юкъерча политика маьаш шоаш ма дарреи дуькхачи оагӏошцен хьалхашка эттар съезде.

Дӏахойодача хана принципальни цунна ихьана хаьддан устаовкаш чӏоагӏьйй съездо. Хӏанз дерригача кийй юкъмоттиге оттаду уж кхоачашъелга. Шоай партийни организацешна юха кхаьчача боккха болх дӏабодабе безаргба съезда делегатий съезда решенеех практически гӏулакхаш дар духьа. Хӏаьта деш дола къамаьл эггара хьалха цхьайттталагӏа пятилетка тешаме кхоачашъелга ӏалашдара хьанъехьа да.

Фу эш цу гӏуланха? Эггара хьалхарча аргӏанна чӏоагӏа бехктоккхам хеташ хулгеи чӏоагӏа, бокъонца коммунистически, санхетаме дисциплина хулгеи. Вешта, ккы цул кӏезигагӏа доацаш хиланза даргдоацаш да, бакъдар аьлча, хӏамах сакхер, цӏакха а кӏаьд ца луш кердадараш лехар, уж кердадараш хьалланцар. Хадданза хила еза инициатива — массе меттера а доллача кӏаманна а йола инициатива. Вай дог тийша да, съездо айдаьча творчески хьинаро хӏара коллектива, хӏара районо, областа, республика, берригача мехка болх бӏаьхий бергболгах. (Тӏоараш тох).

Ленина парте съезда сийна еш йола коталон салют санна, цун болх низ болаш хьаллацар санна дийнар укх деношка КПСС XXVI съезда хеталача совецки наьна къахьегамо котолоний хьакъехьара эзараш рапорташ. Заводийн электростанцейн болхлоша. кхашкарча къахьстамхоша. хьайбай боалама говзанчаша. гӏашлонхоша. транспортникаша. ӏилман культуран деятелаша Даьхе гӏадйнгар керда нагӏдийнача хӏамаша. кердача сийлахьча гӏулакхашца. (Тӏоараш тох). Берригача делегатий цӏерагӏа ловра сона съездал хьалха лелаьча яхье дакъа лоацаш хинараша цар йоккха патриотизм баьхьа долаш. Партен халкъен уйлий лерхӏарий. гӏулакхий цхьоагӏо селла дика цар хьалхашка дег тӏара баркал ала! (Дӏаьхдаь тӏоараш тох).

Из геттара дика хьахьокх, съезда бахка тӏа тоӏ? болгӏа лар ловш дика ловцаш доалаш организацеша, къахьегама коллективаша, гражданаша нхакьийтача бӏаьш, эзараш долча письмоша а. Аз яхар оаш массане а хьаллоацаргда аьнна хет сона, нагахьа санна аз оале: дег тӏара баркал хилда цу письмой автораша! (Дӏаьхдаь тӏоараш тох).

Советски наха хов: парте деш — долла хӏама советски сага ирза, долла хӏама сага духьа. Ха а хов, цудухьа парте политика дег тӏара хила а лоап. Цхьабакъда, вайна хов кхьидар а: цхьаькха хӏама ара гӏолла хьакулаш дац. Вахара хьалаш мелла тоалаь а тоадар советски наха шоаш тӏаьийрза къахьегарца мара де йиш йолаш дац. Тоаеннача социализмо ӏалашъю хӏара гражданина денал хьегойтара эша шеора торонаш. Цу торонех пайда эцарах латт гӏулакх. Хӏаьта паргӏатача, сакхетамеча къахьегамга, шийна а шийн обществана а беча къахьегамга долла хӏама дугӏурда! (Тӏоараш тох).

Тешшаме доглаха мегаргда аьнна хет сона: съездо белгалъяь планаш кхоачашъяь ца ӏеш, тӏехкхоачаш а согъя! (Тӏоараш тох).

Ткъаь ялхдагӏча съездо цӏаькха а хьахьекхар. Советски Союза Коммунистически парти — низ бола, уйахцӏена, тоаенна коллектив. Коммунисташ — из болггала бо соттабулург боаца вай обществ бӏоагӏа, цук дийна са. Из — бокъонца йола халкъа революционни авангард. (Дӏаьхдаь тӏоараш тох).

Хьалха дӏаяхача а хӏанзача а опытагӏа дика хов вайна, обществана хьалха латтача низа лоархӏам шиъ мегӏа хьахулаш боацилга. Из лоархӏам къахьегамхой хьашташ бахьан долаш ламим тӏагӏертта къовсам лоаттабеча юкъагӏа боакхаш ба. Хӏаьта из лоархӏам дӏачӏоагӏбу къахьегача адамашцара шийн бувзамаш парте даим кӏоаргдеш хилараца. цариа машар дешш йоаяво еш хиларца.

Халкъаца цхьоагӏо хиларах латт парте низ! (Дӏаьхдаь тӏоараш тох).

Партена цхьоагӏо хиларах, кулгалдер из хиларах латт халкъа низ! (Дӏаьхдаь тӏоараш тох).

Новкъостий! Вай съезда берригача лелаю, цо тӏаийцача дерригача документаша цӏаькха а хьахьекхар: дунен аренера вай керттера йоанхо, вай пачхьалкхено керттера арахьара политически лерхӏар машар лоаттабелга хила а хиннад, хӏанз а да.

Вай арахьара политически программа — из я кхохкам кӏаьдбара гӏулакх дӏахоккхахьарен кӏоаргдарен программа, сиждаь хьадеш латта гергаш соцалар духьа лоаттабеча къовсама программа.

Вай парте цӏаькха а хьахьекхад, советски халкъ машара — чӏоагӏача, меллургбоацача машара духьа долла хӏама де лоаш хинна ца ӏеш, политически лоӏам болаш а хилар. (Тӏоараш тох). Вай машар бахьан долаш къовсам лоаттабе лоӏам хиларал совгӏа, цу къовсама нийса, хаьдда программа а я. (Тӏоараш тох).

Новкъостий! Вай съезде я КПСС дерригача историе чухь цӏенна а ца хиннача тайпара духьа коммунистически, болхлой, кхьча революционни партей делегацеш. Къовсамга гӏолларча вай новкъосташа укхаза, съезде, Москверча митингашка а кхьча городашка а даьча къамаьлашка кхы а духхагӏа чӏоагӏбир социальни прогресс юхаяргйоацаш хилара, дунен революционни эргалонаш хилавна юсарг па хиларах бола вай тешам. (Тӏоараш тох).

Дег тӏара баркал оал вай укхаза вай партех, вай мехкаь дийна лецаш аьрбех. Дот тийше хилалаш, новкъостий. Ленина васкеташта тешаме бола советски коммунисташ дӏахо а лоарзагӏа ца боалаш тохкамах чакхбаьнача вай парте интернационалистни наькъагӏа гӏоргхиларах. (Дӏаьхдаь тӏоараш тох).

Мацари адамлек прогресси духьа цхьоагӏо ца хилча аргьаш яха уйла йолаш дар доазол дехьарча новкъосташа даь деррига къамаьлаш. Вай замалахьа уж ши хӏама вӏашагӏа даргдоацаш шоайла дувзаденна да. Машар—адамий гӏулакхий моллагӏча сфера прогресса хоадамболлаш йола предпосылка. Цудухьа вай дог тийша да, нагахьа санна коммунисташа, революционераша, кхетам болаш бакъахьарен мел долча нахаша шоайта тӏалатта бехктоккхам бизза кхетаболлщ цхьа фронт а яь уж дӏаовттеш. тӏаккха машара духьала барий планаш тешшаме юкъагӏйоахаргхиларах. (Тӏоараш тох).

Новкъостий! Сийлахьвоинхача Ленина вай парти хьайнча денз бӏубенна йода из цо белгалбаьча социализми коммунизми хьалъяра наькъагӏа. (Тӏоараш тох).

Цу хана денз мел дийцад вайх вай дӏадоладаь гӏулакх юкъагӏа ца диса йиш яц яхиш. Массагӏазза гӏийртаб воаш лаьрхӏачу тӏаре вай даха. Вайна духьала бараш массагӏазза гӏийртаб вай гӏалат дувл. вай нийъ нийса бац яхаш вай тешаде...

Тӏаккха фу хиннад цунах? — Царех дукхагӏа бола нах бицбенна дукха ха я. Хӏаьта социализм дийна я! (Тӏоараш тох). Из дегӏаух. Лоарзагӏа ца йоалаш йода из хьалхашкахьа. Цудухьа вай алхха тийша ца ӏеш. чӏоагӏа хов вайна: эггара кертера вай лерхӏар а кхтта кхоачашдергдолга, коммунистически обществ хьалъергйолга! (Дӏаьхдаь тӏоараш тох).

Цунах вай дог тийша да воай идеалаш бокъонца бакъ хиларах воаш тешаделъ. Цунах вай дог тийша да воай халкъа лакъаргбоаца низ воаш кхетабеньд. Цунах вай дог тийша да вай парте марксистско-ленински нийъ —нийса нийъ боланд. (Дӏаьхдаь тӏоараш тох).

Тӏаккха майрра дӏахьалхашкахьа гӏоргда-их вай коммунизмага бодеча наькъагӏа! (Чӏоагӏа, Дӏаьхдаь тӏоараш тох).

Дӏахо а чӏоагӏлойла Коммунистически партен советски халкъен йохаргйоаца цхьоагӏо! (Чӏоагӏа тӏоараш тох).

Дӏахо а чӏоагӏлойла социалистически содружества, вай планетерча дерригача революционни низий цхьоагӏо! (Чӏоагӏа тӏоараш тох.).

Хоастам хилба вай ленински партена! (Чӏоагӏа тӏоараш тох).

Даьккъала хилда сийлахь доккха советски халкъ! (Чӏоагӏа тӏоараш тох).

Даьккъала хилба машар! (Чӏоагӏа тӏоараш тох).

Даьккъала хилда коммунизм! (Дукха ха йоаккх зале деттача тӏоарашна чекхеш. Берригаш а хьалгӏоатт. Ловцаш доах: «Даькъала хилда КПСС!», «Хоастам хилба ленински Центральни Комитета!», «Леонид Ильич Брежнева — Ура!», «Даькъала хилда партен халкъен йохаргйоаца цхьоагӏо!», «Хоастам хилба! Хоастам хилба! Хоастам хилба!», «Ура!»).

Дикача къахьегама толамаша накъабаьхкар КПСС XXVI съезда Грознейски аэропорта бувзама болхлой: инженер Рыбченко Леонид, мастер Микаэлен Сергей, вокхагӏвола мастер Кормиленко Георгий. Дика болх байт цар бувзама средствашка, хӏаьта дукхагӏча даькъе из бахьан долаш кхареш йоацаш лел самолеташ.

СУРТА ТӀА: (аьрдехьара аьттехьа) аэропорта хьалхалатта производственникаш Л. Рыбченко, С. Микаэлен, Г. Кормиленко.

В. ДЗАСЯНА сурт.

Парте съезда решенеша къахьегамхой хьинар айдаьд

«Чечнигазстрой» треста специализированни СМУ-2 дина болх беш я Нильгиев Лаьча керте латтача автослесарий бригада. Ухх шера шин бетта план парте XXVI съезд хьаелла ди хьатӀакхачалехьа кхоачашъяьй цуь болхлоша.

Социалистически яхье кхьалха латташ хиларца белгаьбаьнна ба автослесараш Томилин Роман, Богатырев Іалихан, Удодов Алексей, кхыбараш. Цхьанкха смена дӀаяхийтац цар шоай норма 120 процентал чухьахьа кхоачашъь.

СУРТА ТӀА: бригадир Л. Нальгиев слесараш Р. Томилин, І. Богатырев, А. Удодов.

В. ДЗИСЯКА сурт.

ПАРТЕ ПОЛИТИКА МОГАЮ

Ленински партеяен советски халкъан карагӀдаьннач чӀоагӀа доккхал деш ладийгӀар оаха парте XXVI съезда КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева лаьча докладага.

Халкъа боахам дегӀабоалабара итогаш тешшаме бакъду, парте экономически политика ниса хилар. Мохк дикка хьалхашкахьа бенаб коммунизма материально-технически бевз хьалъяра деррига лостамашка», — аьлар шиӣ доклада тӀа Л. И. Брежнева.

Ишта партен деррига советски халкъон баьча бокхача маьхо керда толамаш дахара дегаш айдаьд тха.

— Дукха къахьийгад вай иттлагӀча пятилетке, бакъда, кердача пятилетке кхы а дукхагӀа къахьега дезаргда вай — аьлар докладага ладувгӀаш хиннача «Чечингтелерадиобыттехника» яхача объединенс къахьегаме хьалха латтача коммуниста А. И. Сухина. — Тха объединени инициатор яр 1981 шера шин бетта план КПСС XXVI съезд хьаеллача дийнахьа кхоачашъяра яьржа хиннача социалистически яхьа. Толамца кхоачащдир оаха тхоай дош.

— Болх дика дӀаболабаьб вай, иа кхы а дикагӀа бе бела Л. И. Брежнева доклада тӀа белгалдаьха декхараш толамца кхоачашдара. Бехача наха кхы а дикагӀа гӀулакхаш де деза, дегӀанхуьла еза гӀулакх дара сфераш,» — аьлар докладах лаьца къамаьл деш НГӀАССР бахача наха бытовой гӀулакхаш дара министра А. Н. Инуркаева. Иа кхоачашдара тӀаберзабаь хургба вай беррига вна.

Республике бахача наха бытовой гӀулакхаш дара йолча массеха веар ваг чуроагӀача тха коллективо дег тӀара къоабалъю КПСС ЦК чура а арехьара а политика, Л. И. Брежнева парте XXVI съезде лаьча Отчетни доклада тӀара положенеши выводаш.

И. БОРЗДЫЙ,
НГӀАССР бытовой гӀулакхаш дара министерства партбюро секретара заместитель, [illegible] хьагӀвола министр.

КарагӀдаьннар гӀадвугаш да

Надтеречни района «Гвардейский» совхоза Кирнос Мария Прокофьевнай, хьакхарч лелаю бригада йоккха яц, бакъда, шиӣ къахьегама толамаца белгалъьнна я из. 1981 шера дозал 220 тонн ІотӀакхеташ кхаба еза хьакхарч. ХӀаьтта алхха цхьан январь бетта царна ІотӀакхийтта дозал 41 тонн, планал дукха а тӀех да. Партийни съезд хьеллача деношка 60 тоннага дӀакховчаьй цар из цифра. Хьакхарч лелераша съезда кийчдаь къахьегама совгӀат дар из.

Районе йовзаш йола болх ло гӀадъяха хила цхьаькха цхьа бахьан а да. Ухх шера февраль бетта из парте йоле 28 шу доал.

Итташ шерашь доахаш цхьана болх беча наха дика йовз Мария Прокофьевна, цуй сий ду. Иа ше а а массаза нахаца Іимераз, эшачоа новкъостал де кийча. Цуна хоа наьха денал вйде, хьалхашлатта декхараш кхоачашдара уж шийна тӀехьа баха.

Ухх шера совхозе кхоабаш пхи эзар хьакха я. Ала йиш яц уж лелаяра мел эшар укхаза да аьнна. Доакъара цех а йоацаш, моакки концентраташ толаш хьайбаш кхаба атта дац. Хьакхарч лелераша даьха толамаш кІезига къахьийга даьхадац.

Циъа Мария Прокофьевна сайна бӀаргайча хьехар аз толам баккхара фу эш. аьнна. Цо доккхал а деш аьлар: «Нах. Соца цхьана болх беча Котельникова Майяс, Мамакаева Амината, Котельникова Ирис, Шахбулатова Майяс дика кхетаду партеи правительствеи хьалхашка уттаду декхараш. Уж ба толам боккихараш а».

Нахах тешалга, шиӣ беррига ниа а дӀалуш, даьй хьалале къахьегалга — цу деррига в новкъостал ду Марияна хьалхарча мутӀарашка хила. Денал долча саннаркай къахьегамах боккха мах баьб партен Советски правительствам, цунна еннай Къахьегама Цӏеча Байракха ордея, ленински юбилейни медаль. Дукхаза а хийржай из моттигерча Совета депутаталла.

— Мария Прокофьевна,— йоах Гвардейски халкъа депутатий юрта Совета исполкома председатела Х. К. Межидова, — тха массазара а хьинар дола а депутат. Из юкъе йоацаш цхьаккха мероприяти чакхъалац тха.

Ишта я депутат, коммунистка Кирнос Мария Прокофьевна.

Г. МЕДВЕДЕВ.

ДОШ КХОАЧАШДАЬД

КПСС XXVI съезд хьайиллача дийнахьа цун сайна хетаьл митингаш хилар Грозненски района 1 Мая цӀерагӀча колхоза массаьйолча подразделенешка. Динача къахьегама совгӀатаца мокъабаькхабар колхозхой партийни форума. ЦхьоалагӀча квартала шин бетта планагӀа йохка езар 270 тонн йолаш съезд хьаеллача дийнахьа пар паччахьалкхенга ехкар яр 316 тонна шура.

Колхоза фермашпарча коллективашта юкъе яьржача яхье къаьстта дика толам баьккхаб шин бетта планагӀа якхха езар 106 тонн йолаш 16 февраль хьатӀакховчаш 135 тонн шура яьккхача Алеев Шенас кулгалдеча ферма коллективо.

Ийтта доярас кхоачашдир съезда сийна шоаш тӀайийна социалистически декхарш. Царна юкъе яьржача яхье эггара боккхагӀа толам боаккхаш къахьийгар шин бетта планагӀа хӀара Іаттагара якха езар 302 килограмм йолаш, хӀаране 440 килограмм шура яьккхача Хадизова Тоитаси Белякова Валентинаси.

Коммунистически партенеи Советски паччахьалкхенни наьха хьал-торо тоаяра чӀоаггӀа йоакхо ярах дег тӀера баркал а оалаш колхоза осеменатора В. Сорокина дош делар уих шера хӀара бӀаь Іатта тӀехьа 98 Іаса хулийтаргдолаш.

Гулбеннараштa доккха цӀей хиниа чакхъялар митингаш. Колхозхоша дош делар кердача пятилетка планаш дикка ханал хьалха кхоачашъергйолаш.

Бригада толам

Аьшкабетонни изделеш арахецаш йолча Шалинени заводе яхь лелаеча бригадашна дикагӀдола толамаш доахаш я Кантаев Сайнудде кулгалду формовщикий комсомольско-кагирхой бригада. Цо 120—130 процент кхоачашдю производствени заданеш, арахецача продукце дикал лакха а йолаш.

Белгалбаьнна дика къахьегаш бе формовщикаш Шепиев Руслан, Висмтаева Яха, Миддаев Асланбек, Юнусов Вахид, кагирхой хьехамча Юсупов Саламу.

М. ЭПЕНДИЕВ.

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГ

БӀаьстан хьалхара балхаш дӀадоладаьд Грозненски района «Горячеисточненский» совхоза механизаторашка. Къаьстта чӀоагӀа хьинар айденна къахьег механизатораша Ломхаев Мувсас, Эдиев Юнваза, Тарамов Ваида, Дадаев ХӀарона, Ахмеханов Ваида, кхыбараша. Шоай дийнахьара нормаш дикка тӀех кхоачашдю цар. ХӀанзло 1320 гектара тӀарча зябби 700 гектар хулача оахаман культурашца лаьй механизатораша агротехнически бокъонаша яхкача тӀайпара дика.

Шоай къахьегам хьамсарча КПСС исторически XXVI съезда хетебу совхоза механизатораша.

* * *

Кхашкара балхаш дӀадоладьд цу района 1 мая цӀерагӀча колхозе а. Лаьттанца тӀоадал Іоаяра гурахьа аьхача ба амайхаш даха болабеннаб колхоза механизатораш. ХӀанзле 500 гектара тӀара даьтта бокъонца кийч а да Іодиллад доавкъара лаьрхӀа хьалхара культураш дӀаберанна эзаш.

Ухх бӀаьсти 920 гектара тӀа хьатан 4380 гектара тӀа доакъаран лаьрхӀа тайп-тайпара культураш дӀаее езаш ба боахама механизатораш.

Хьинаре къахьег № 2 йолча Морозов Георгий Петровича кулгалдеча бригадерча механизатораша Фетисов Василий Ивановича, Изюмский Дмитрий Власовича, кхыбараша. 130—140 процент кхоачашдю цар шоай дийнахьара нормаш.

ЦхьайтталагӀча пятилетке хӀара шера хьувкъам дикагӀа болаш бьыдадараш кхеде лаьрхӀад Сигута Лидия Васильевнас кулгалдеча бригадерча колхозхоша. Цаlи ала эзар квадратни метр тӀа кабуца рассада дӀа в йийна, кхиаш теха рамаш ІотӀаяхний. Хьинар па кходен къахьег Чернова Евдокиас, Сигута Анастасиас, Прилутина Антонинас, кхыбараша.

С. АУШЕВ.

ИШТТА ЖОП ЛУ БУРУВДЕТТАРАША

ЧӀоагӀа уйла тӀайохийташ, хьаьт долаш хьийкар МагӀалбика района коммунисташ, беррига къахьегамхой КПСС XXVI съезда балхага. Болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гӀулакхерча наха КПСС ЦК политически икхьа практически гӀулакхаша, КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева доклада — творчески марксизма-ленинизма гӀордаьннача документа — положенеши выводаши массаве а цхьатарра къоабалдеш дукхача къахьегамхой митингаши собранеши хилар предприятешка, учреждешка, совхозашка. Цар къахьекхар партен халкъен иза бола цхьоагӀо, съездо отташ йола коммунизм хьаьльяра, мехка экономикеи культуреи айяра, халкъа хьал-торо лакхъяра, деррига халкъий машар, паргӀато, кортамукъале бахьан долаш дӀахо къовсам лоаттабара йоккха программе советски наха йиза а массе оагӀорахьара а къоабальеш хилар.

Деррига дунен тӀа социализма идеяш дӀайовзийтара эггара дикагӀа бола пропагандисташ — вай къахьегама гӀулакхаш, вай социалистически Даьхе дӀахо а тоаяйтара, советски халкъа хьал-торо лакхъяра тӀеравь парте планаш кхоачашъечи доаха толамаш карагӀдуллараши.

Парте решенеши планаши къоабал а еш, хьинарчо къахьегамца чӀоагӀбе гӀерт тхо вай мехка ниа. КПСС XXVI съезда кийчо еча цо болх беча деношка баьча балхо МагӀалбика района къахьегамхошка йиш хилийтар промышлени продукци маьхала якхара пхе шера программа 1980 шера 1 ноябри пятилетка чакхйоалача шера план — 20 декабри хьатӀотташ кхоачашъе.

Планал совгӀа мехкага кхачай 3,2 миллион совгӀа сома маьха продукци. 43 эзар тонн гарга мехкдаьтта, хӀаьта 6000 метр совгӀа бурув техад лаьттан чӀоагӀача тӀоанех, 138 эзар тонн стабильни доаца бензин даькхад. Дика тӀехкхоачагъяьй товарооборота, моахьаш дӀа-хьа кхахьара, бахача наха бытовой гӀулакхаш дара планаш. Даьхен амбараши тессад 12,4 эзар тонн совгӀа алат, тӀехкхоачашдаьд фуаш, тха, бьцадааращ, сом бохкара социалистически декхараш. Х-ча пятилетка планови заданеш ханал хьалха кхоачашъяра хьаьтехьа рапорташ деннад 7 предприяте, производствана чухьарча 60 подразделене, производстве хьалха латтача 1000 совгӀа болхлочо. Съезд хьаелла ди хьатӀотташ районе предприятеша шин бетта план кхоачашйир промышлени продукци маьхала якхара, планал совгӀа даькхар 150 тонн совгӀа мехкдаьтта. Вознесенски мехкдаьтта чакхдоахача заводерча сийлен вахте лаьттача А. М. Ивагтуха смено планагӀа 446 тонн дакка лаьрхӀа хиина газовн бензин 550 тонн даькхар. Кходаьча доагорца эггара тӀех къа а хьегаш цу дийнахьа болх бир транспортникаша.

Цхьайолча совхозаша паччахьалкхенга шура йохкара 2 бетта задани ханал хьалха кхоачашъяьй, хӀаьта «Малгобекский» комсий совхоза хьайбаш леладераша цу денга кхачалехьа 10 тонн шура еххай паччахьалкхенга. Кийчон мутӀаре дӀоттаьй ерригта тракторaш, ялат чуэда комбайнаш ги дӀадуаш лаьтте кийчдеший йола машинаш. Съездо болх дӀаболабеча дийнахьа 5 эзар совгӀа болхлочо хьинарча къахьегама вахта лаьцар, чӀоагӀа иа тӀабахийта къахьийгар, эггара дукхагӀа хьокхамаш лакхде а ловш.

Вай партена, цуй ленински Централни Комитета, Генеральни секретарь новкъост Леонид Ильич Брежнев керте латтача Политбюрова баркал оалаши къоабальеш тӀайицар оаха, бурув тохара балхий управлене болхлоша, итталагӀча пятилетка ятогаш. Тхо цар гӀаддуг: Мехко дикка тӀа баьккхаб дӀахьалхашкахьа, кхы а низ болагаргӀа хиинаб из. Вайна тӀехьмаьрша сигале йола хӀанз 36 шу даьннад. ДикагӀа баха баьнаб советски вах. Из деррига а хьамсарча Коммунистически парте советски сага, халкъа хьаштий йоакхо ярах хьахнина да, хӀаьта из бахьан долаш вай партена болхлочун барнал хилда.

Тха предприятена етта хиннац дӀанха пятилетка. ХӀаьта а, бурувдеттарий къахьегама коллективе доккхий, оалангаре деза хувцамаш хинна дикалгахьа. Дукха болх бе бийаар партийни организаце, кулгалдой, тха, болхлой а. Мехка эггара хьалхарчарца юрага кхачаръ бурув тохаш йолча тхоай 168-ча бригада вахартеи гӀулакхашкен хьежача тоӀ сона плановни заданеш социалистически декхараши мел хала кхоачащдир. Къаьстта доккха болхлой хьаькъали хьинари нийшар кердача техникана — Советски Союзе эггара хьалха тха управлене тохкамах чакхъяьлир тӀехкӀоарга бурув детташ скважинаш яха аьлла хьаль БУ-6500 яха даймехка буровой установка. ХӀаьта уж карасхраярах оаха, болхлошо, йоккха къахьегама котало лоарх!

Деррига кертерча технико-экономически хьокхамашта Х-ча пятилетка халкъбоахама план ханал хьалха кхоачашъяьй бурув тохара балхий управлене къахьегамхоша. Парте XXVI съезда кийчо еча юкъагӀа шерра яьржар тха социалистически яхь. Хьалхашка латте довкхий декхараш кхоачашдеча шин-шийгара доагтӀа дакъа лаца безам болаш дӀадоладаьча гӀулакхо шийна юкъе эзар цехий, бригадай, сменай еррига коллективаш, хӀара коммунист, хӀара къахьегамхо.

КПСС XXVI съезда сийна тӀайийца хиина социалистически декхараш 101,8 процента кхоачашдаьд. Яхь лелераша тӀахьалха льина йолх коммунисташ ин. Н. А. Галаев, Г. Г. Попхадзе, В. Д. Пузенко керте латта буровой бригадаш.

Съезд хьеллале хьалхагӀа, туха кӀалхара юра тӀоа хьабеллар духьа скважина йоакхаш йолча 172-ча буровой бригадера партиоме рапорт дера буровой начальникагара нов. Н. И. Шляховгара: «Тхогара доккха баркал да Коммунистически партенен къаьстта новкъост Леонид Ильич Брежневен машар бахьан долаш хаддаза къонахчал долаш цар къовсам лоаттабарах. Машара Программа чакхъяккхар духьа лоаттабу къовсам хӀара советски саго шиӣ хьинареча къахьегамца хьалхоац. ДӀахо а къахьегаргда оаха низ ца кхобеш. Съезд хьееллача сахьата 1981 шера март бетта чотагӀа болх бе доалау тхо, хӀаьта шера задани ухх шера 15 декабрь хьатӀаотташ кхоачашъе лаьрхӀид оаха. ТӀаккха сарахьа партиоме холмаш кхачар смени заданеш 130 — 140 процент кхоачашъяьча нов. Н. И. Шляхова буровой бригадо, бурувдеттарий нн. Ю. К. Минасова, В. Н. Григорьяна сменаша лелаль сийлахьа вахташ толаме кхоачашъярах.

Съездо болх баьча деношка бурувдеттараш хьинар шоахоца айдаь дӀахо Іочубахар 5 эзар метр совгӀа кӀоарга доахкача юрана тӀерча мехкдаьтта тӀоваашка кхача гӀерташ. Толаме къоастеш я цхьаькха проблема а — пайда эшаш долча тӀоашкара мехкдаьтта дукхагӀа даккхар. ДоккхагӀдола социалистически декхараш тӀайийцад района къахьегамхоша 1981 шера заданеш ханал хьалха кхоачашъяра. Промышлени продукци маьхала якхара 1981 шера паччахьалкхен плани ремонтию-тӀеипдоштъяра производствени программеи 1981 шера 20 декабрь хьатӀоттиии хӀаьта паччахьалкхента ялат, бьцадараш, тха, фуаш дохкара план Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 64 шу дузаш кхоачашъергья.

Ишта жоп лу МагӀалбикахоша, хьинаре къахьегам — аргӀанара пхе шера план толаме кхоачашъяра лоархӀаме гӀулакх да аьнна новкъоста Л. И. Брежнева съезда сийлахьча трибунера хьакхайкадьча дешашта.

Экономика дегӀайоалаяра, къахьегамхой материальни культурни боарам, айбара декхараш кхоачашдеш йолча тӀеродсной партийни организаце шиӣ мутӀараш чӀоагӀ а ду, парте политика толаме чакхъяккхара хьалхара коммунистий бехктокхам лакх а бу.

МалгӀобекски района коммунистий, беррига къахьегамхой чӀоагӀа безам ба коммунизм хьаьльяра керда йоикхий планаш кхоачашъяра шоай беррига ниэ, знавеш, хьинар дӀадала.

А. АРСАМАКОВ,
Малгобекски УБР бурув деттачун гӀевча, СССР Лакхехьарча Совета депутат.

Оазол дехьара

ЯПОНИ. ТӀехьа тӀехьагӀа хьинарегӀа дакъа лоац Японе кхалнаьха организацеша машара гӀехьарча боккхача болама юкъе. Цар хьадда хьадех доал деча гӀозарашиа дӀахо милитаризаци ярел США-ца тӀема бувзамаш ледадареи политика соцаелга, гераш Іоалара кхераме ниъ дӀабоакхалга.

СУРТА ТӀА: «Тхона эшац гераш!», «Лорадергда машаре вахар!» — ишта кхайкарал ду Токио хинача тӀема духьалорча демонстрацена юкъе дагье лоаццаш хиллараша.

ТАСС фотохроника.

Социализма мехкашка

НАЬХА УНАХЦӀЕНОН ДУХЬА

Тахан керда хьаьль ма гӀишло Нойбранденбургa сибатах къоастеc яш яц, йовзаш йолча шиӣ телевизиони башнех Берлин къоастаеш мо мара.

1981 шу дӀадоладалале хьалхагӀа гӀишлонхоша эксплуатаце дӀаенна керда окружной больничий комплекс хьалъяьй венгерски архитектораша оттаьча проектагӀа, уж ба СЭВ гомашка медицински гӀишлош хьалъяра говзал Іомаеш бараш. Деррига а чулоацаш хьалъяьй иа, цо жоп лу цу тайпарча клиникаша дӀа мел дехачоа.

Больница ул города малхбулехьарча даькъе лакхача моттиге, керда гӀишлош хьалъеча районе. 1100 моттиг йолча цхьайттаззза вӀашгӀара лаьча цуя керттерча корпуса корех арахьежача бӀаргагу шерра дӀайолха хьунаш. Цхьан, шин, кхаь сага лаьрхӀача палаташка эггара кердагӀа конструкци йола маьнгаш латт. Эшаш дола ю кӀезиг-дукха тоІадича унахочуна эшача оагӀорахьа дерзайт уж. Уж хьалдаьд укхаза, Нойбранденбурге. ХӀара маьнгена юкъ — светильник, йиша хьехка торо луш йола устройство, лергахйохкаргаш. Пациента ладувгӀа йиш я массеха программага — цу гӀулакха йоакхо сш я радиостуди, цул совгӀа, хӀара палата чу я душ, туалет, барзкашта лаьрхӀа шкафаш. Ишта укхаза я унахошта лаьрхӀа газетни киоск, парикмахерски, салон, кхьметтел сауна а. Массайолча моттиге оттаьча указателаша новкъостал ду больницин лабиринте гӀолла эшача оагӀорахьа дӀа-са вахара...

— Сона, масала, — йоах клиника директора заместитела Петер Эльце, — беррига а боахам бовзара шиӣ кӀира совгӀа ха эйшар. 13 гектар территоре дӀаловцаш йолча комплексе кхо эзар совгӀа цӀа да, цар еррига площадь 70 эзар квадратни метр я!

Кхетадеш ма хиларе, цифраш яц клиника лоархӀам къоастабеш ераш. Керттердар да городага а округага а шоай доагӀахьа йола медицински центр кхачалга (цу чу 21 отделени я), цуя торо я специализировании йола диагностика чакхъха, сага унахцӀенонца дувзаденна мел дола дешаш комплексе къестаде. Аьлча тоъам ба, клинике медицински техникана карагӀа мел даьнар чудолаш бераl операционни я, ялх рентгеновски кабинет, ишта эггара чоалханетӀа йола анализаш ю лаборатори я.

— Проектировщикаша, — дӀахо дувц Эльце, — тха а, медицински персонала а, йоахо лаьй. Отделенеш заведующей, дежурни лорийн йокарнйи — йоккха йоаца самукъа кабинеташ салоӀа цӀеношн. Цул совгӀа, сотрудникашта лаьрхӀа ийс эзар том дола Іалман библиотека, ши бӀаь совгӀа периодически Іалман журналаш, царца советски дараш а долаш. Іалман конференцеш чакхъхара, вӀамагӀа йолча медицински персоналаца занятеш яра лаьрхӀа помещенеш хьалъяьй, тӀехьхара а, 200 моттиг йола массеха смакаргӀа болх бу столовх.

Клинике болх беш ма шиӣ 1600 саг, царех 180 лор а волаш.

Къона а больница, къона ба цу чу болх бераш а. Кхьметтел кулгалхой а цхьаьттъа шерал тӀехбаьннa бац. Къона бараш укхаза тӀаувз тӀехдика хьелаш, эггара кердагӀа йола медицински техника, профессионально дегӀаахара перспективаш, лорий йоккха опыт Іоаяра торонаш а йолаш укхаза болх бе йиш хиларо. Ца хоеш пишна хӀама дац.

Нойбранденбурге керда больничий комплекс хьеллар партен правительстван къахьегамхой унахцӀено лораяра ю йоакхо хьахьокхаш дола цхьа масал мара дац. Цу гӀулакха къаьстта беркате хилар чакхъяьнна пятилетка.

Алхха тӀехьхарча пхе шера ГДР-е медицински учреждени хьалъяра шоаза дукхагӀа средстваш хьехийцай, 1971—1975 шерашка хинначул. Чакхдаьннача пхе шера берлински «Шарите» керда корпусаш хьалъе, къаьначарна реконструкци е а Бад-Эльстере мехка эггара йоккхагӀа йола санатори комплекс хьалъе а йолийр, укхаза болх бе йолеенай нах чуІоаш йола 9-за вӀаштӀара ялъ 3 корпус, столовни, аьрк ду бассейн, гимнастически зал.

Ишта цу шерашка дукхагӀа хиинаб лораш а. Нагахьа санна 1978 шере мехка 527 сага цхьа лор кхоачаш хинна вале, 1980 шера — 500.

Игорь ВЛАДИМИРОВ,
АПН саб. корр.
Берлин.

ДУНЕН КОММУНИСТИЙ ДОШ

СССР—Іарбий халкъа доттагӀа

Советски Союза Коммунистически парте XXVI съезд гуллу чоалхаеча дунен халкъашта юкъерча хьалашка, аьлар АПН корреспондентана В. Трубникова къамаьл деш Наим Ашхабе. Иорданси компарте ЦК Политбюро члена.

ТӀехьярча хана, белгалдаьнкхар цо, машара моастагӀаша сиздаьд шоаш леладу гӀулакхаш, халкъий паргӀатонех мукъаленнех тӀагӀерташ да империалистически гегемонистически низаш.

ТӀа-тӀа чӀоагӀлуш латтача империалистически тӀагӀортамех США-си Китаеи вӀашагӀъеллача духхьаларча интервенци объект хиннай 1978 шера апрель бетта антиимпериалистически антифеодальни революци яьча афгански халкъах. Пролетарски интернационализма принципашта тешаме йолча Советски Союзо цун законни правительства дехарагӀа тӀема гӀо даьл Афганистана. Иа бахьан долаш кӀалхара даьлар афгански халкъ шийна гоама хинна къахьа порядкаш юхаоттара кхерамах.

Шоай планаш ехача, китайски гегемонисташа барта а болаш геттара гӀаре аьлдитий кампани йолайир империалисташа, СССР Афганистане «интервенци» яра меттел. Индийски океана тӀакхачара планаш дагахбара а бехке а еш. «Советски кхерамах» доацараш хьал а хьедеш, Гаргарча Малхбоалерча мехкдаьтта доаллача моттигашта тӀахьожам оттабар, Іарбий мехкий къамаш мукъадахара болам мелбар, антиимпериалистически къовсаме гӀоллача шоай союзникаша — дунен социализмацара уж эгӀадар санна бокъонца шоашта дага латта хӀамаш кхайладахьа гӀертар империалистически низаш.

«Афгански кризис» оалаш яр хилалехьа дукха хьалха йолаелар Вашингтон регионера хьал ирде, «сихха даржаш дола» шиӣ интервенцеонистски низаш кийчде, Индийски океана милитаризаци е. Кемп-дэвидски соглашенешта кулгаш а ядаь, Садата режимо предательство лаьчул тӀехьагӀа къаьгта гучаьлар шоай вӀаргӀа йолча оагӀонца къамаш мукъадахара къовсама духьала ерзаьй йола керда агрессивни коалицеш къайра курс. Цар тӀум хилар кемп-дэвидски сговора доакъошхоех: США, Израиль, Египет, Ирани Иракаи юкъерча, вемарий вӀаши карагӀа боаш латтача тӀемо тешал деча бесса, регионерча къаьсткъаьстача паччахьалкхенашта юкъера вӀашдухьалеши сомъяра а царна юкъе тӀема конфликташ хьехра а вакъаца Гаргарча Малхбоалера къамаш мукъалахара болама низаш дохде гӀерт империализм. Машара гӀулакха кхераме хӀама а хинна дӀаэттай США-с Сомалени Оманаца иь тӀема соглашенеш. Цу деррига а чӀоагӀбу Сири, Йемена Халкъа Демократически Республика, Эфиопи санна йола дукха къона прогрессивни паччахьалкхенаш объекташ хила тарлуш йолча кердача авантюрай къаман бокъонех иа даккха кхерам. Духха ха я законни гӀерташ Палестина Іарбий халкъа духьала гигий маза хьисапе заговора тьаш вӀашагӀдуваш латта, хаддаза тийша балхаш леладу Ливана къаман патриотически низашта духьала а.

Цунца дувзаденна кертагӀдаьнха деза, аьлар дӀахо Наим Ашхабе, империалистий зуламера планаш чакхъяргац хилара йола гаранти Советски Союз санна йола низ бола социалистически паччахьалкхе йолаш хилари, социалистически доттагӀлен кхьча паччахьалкхенашца цхьана цо Іарбий мехкий халкъий къовсам чӀоагӀа хьалдоацаш хилари долга. Нагахьа санна цун оагӀорахьа мита гӀо лецаре, тха регионе ерригача шоай мукъагӀарча паччахьалкхений хьакъехьара гӀулакхаш Гаргарчен Юкъерчен Малхбоален мехкий мехкдаьтта а кхы рузкъаш а шиӣ бе доккха гӀерташ йолча империализмо хьоггэ а шиӣ ІабдалагӀа къастаяь хургдар. Цунах тӀатӀа дикагӀа кхеташ доагӀа тха мехкашкара халкъаш.

Малан Іарбий лаьтташ дӀалувцилга сиздарах, царна сионистски колонизаци яра интенсификаци ярах, палестински халкъа духьаларча террора эскалаци ярах латташ йолча кердача этапа цу хьиний тахан кемп-дэвидски сговор. США-с кулгал а деш, садатовски Египто хьинаре дакъа а лоацаш дӀахохьош латт ерригача оккупаци лаьча Палестина районашта Израило аннекци яр законагӀа долла хӀама лархӀийтара палестинцех «административни автономи» оалаш йолчун режим хьоарчаяра тӀадерзадаь гӀулакхаш.

Къовсам ирбеннача хьалашка палестински халкъа дилла а ховшу шийна уллув палестински халкъа цӀ иара вӀоацача законни векала — Палестина мукъалкхара Организаце кулгалагӀа шиӣ доӀамера паччахьалкхе хьаяра йола бокъо чӀоагӀа хьалоаца шиӣ сийлаль-йоккха союзник Советски Союз.

Палестина Іарбий халкъо дег тӀара баркал а оалаш тӀаэц Гаргарча Малхбоале лийсхон, йохагӀйоаца деррига чулоацаш йола урегулировани яра деша хьакъехьен цун къаман бокъонаш юхаметтаоттара даькъен В. И. Ленина партен советски халкъон лаьца деналe йоацил.

(АПН).

Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Денга

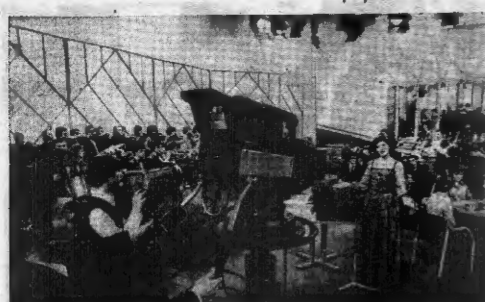

МОСКВА. Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха денна хетаь «Голубой огонека» программа кийчъеш я Центральни телевидене музыкальни программай керттера редакци.

Цӏейна хетаь сайре йолча хана миллионаш бола телезрителаш вӏашагӀкхетаргба шоаша дукха безача актераща. Программа, режиссер-постановщик С. Журавлев, ведущий оператор А. Аронов.

СУРТА ТӀА: «Голубой огонек».

Н. МАЛЫШЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

ПРОФЕССИ— ХӀАМАШ ТЕГАР

БаркӀ шу мара дизадац хӀамаш тега Чилиева Османа Лида Назрановски трикотажни фабрике болх беш йола. Ханага диллача из йоккха юкъ яц. Цхьабакъда, цу лоацачча хана фабрика дукхаче болхлошта дӀайизай цун цӀи. Хьинаре къа а хьегаш, башха-дика толамаш доахаш, яхье хьалха латташ хиларца даьннад цун сий коллективе.

В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денга пхе шера план кхоачашъяра эггаро хьалха яхь дӀайолаьча фабрике болхлоех цаӀ яр из. Шийца яхье бовлара тӀахьийхар Лидас шийна лаьла къахьегаш бола хӀамаш тега мотористкаш. Цо дӀадоладаь дика гӀуллакх хьаллаьцар дукхачеша а.

Хьамсарча баьчча юбилейна къахьегама совгӀат кийчдера йола яхь тӀа-тӀа шерагӀа яржаш латтар. Денгара денга дукхагӀа хулар цу юкъе дакъа лоацаш бараш. Яхье баьпнарашта денна итогаш йора шоаш даьхача толамий. Массаза а сайна хьалхарча мугӀарашка хулар Османа Лида. Цунца социалистически яхь а лелаеш, динагӀйола опыт дӀа-хьа йовайташ, шоайла эшаш дола гӀо-новкъостал деш хьинаре къахьегаш бар хӀамаш тега къона мотористкаш, комсомолкаш Муцольгова Аьсет, Ажигова Роза, кхыбараш. Шоай нийсархочуна Лидайца нийсбала гӀерташ къахьегар цар. Цудухьа ди тӀехьа товлора цар хьокхамаш, дукхагӀдолча деношка Османа Лидайчарел эшашагӀа хилацар уж. Дийнахьарча нормагӀа 200 берий майка тега езача Лидас цхьа смена дӀалхийтацар 400 — 460 майка ца тегаш. Цудухьа вӀаштӀехьдаьлар цун 1979 шу долалуча хана иттлагӀча пятилетка план кхоачашъярах дола рапорт дала.

Хьаьнала къа а хьегаш до даьхача толамий бонкха мах бир. «За доблестный труд» яха медаль елар Лидайна. Иштта цун наькха тӀа лелаш я вӀаштта дин шера сиша «Социалистически яхье котъьннар» яха йинь сийлен Знак. Эггара хьалхарчарца пятилетка кхоачашъьярех хиларах тарра Ленински сийлен грамота а луш, совкха цунна елар «ИттлагӀча пятилетка ударник» яха сийлен цӀи. Шин вахаре бочагӀа дола шу лоархӀ Лидас дӀадаха 1980 шу, хӀана аьлча, лакхе белгалдаьха совгӀаташ даларал совгӀа фабрика комсомольцаша шоай мугӀарашка дӀанийар из. Цу дезача совгӀато шийгара дукхагӀа дӀадехилга кхетадеш йола Османа Лида шиъ ах норма кхоачаш ца еш ди дӀа ца доххийташ болх беш пакъаьра парте аргӀанарча XXVI съезда.

…1973 шера дика деш чакхъяьккхар Лидас юкъера школа. Цу хана дукха бар сона бовза а бовзаш трикотажни фабрике къахьегаш бола гӀалгӀай мехкарий, яхаш дувц Лидас. Шоай профессех лаьца дукха дувцар цар тхо вӀашагӀкхийттача. Юкхера аз я соцадир сай нешашца цига балха гӀолга.

Балха дӀаоттар Османа Лида. Керда балха дӀаоттача моллагӀча сага нийслуш ма хиллара Лидайна а нийсъелар хьалхарча деношка цхьаццайола халонаш. Шьера маха баккха хацар, неггахьа ди мара дегӀацар смени норма кхоачашъеш, балха тӀа гӀалат ювлаш а моттигаш нийслора. Иштта йолча хана шийна гӀо-новкъостал даьча, эггара хьалха шин хьехайча хиначча Кулбужева Розайна (хӀанз из а производственни дешара инструктор) хӀана а тӀехье чӀоагӀа баркал яхаш я цо. Болх бера шин говзал кӀоаргагӀа йовза тӀакхуваш йолча Лидайна иштта каст-каста новкъостал деш, шоай балха методаш йовзийташ хулар запускальщица Муцольгова Лиза, Султыгова Макка, Барахоева Роза, кхыбараш. Массехк бутт баладехьа шин балхах дика кхийтта а кхийтта яхье хьахалаттарашта юкъеяхар Чилиева. Иштта къахьегаш йолча цунна коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цӀи елар. Толамий новкъа ше эггара хьалха балькха гӀа лаьрхӀар цо цунах. Цул тӀехьагӀа дукха юкъ ялалехьа балха йиълагӀйола разряд а елар цунна. Иштта дӀадоладелар болх тӀа-тӀа тоалуш котало наш йоахаш дола денош. ХӀанз шин хиначча хьехамчел а дикагӀа да цун производствении хьокхамаш.

Къахьегамен производственини дисциплина телхаерашца, брак ерашца машар болаш яц комсомолка Чилиева. Профорг йолча цо социалистически яхьа юкъе дукхагӀа боллой увз, нормаш ца еш бараша эшаш дола новкъостал а деш, хьалха моттарашта уж тӀехьаккхебу. Дукха моттигаш нийсъенный брак йолаш продукци кийчъяьрашта эшаш дола новкъостал а даь, цо из дӀайовккхийташ. Шин опыт дӀайовзийташ Лидас кийчбаь хӀамаш тегараш дукха ба фабрике. Ше мел тега баракъаш динен тӀехдинен мара хилийтац цо. Цкъа дӀаелча юха ца ерзаеш шин продукци дӀайохийтаргйола бонъо лиххара къовсаш лоаттабеш я хӀанз Лида.

Парте аргӀанарча XXVI съезда сийна 23 февралага кхочалехьа кхаь бетта задани кхоачашъе дош деннадар Лидас. Из цо дикка кхоачаш а даьд.

В. КОСТОЕВ.

СУРТА ТӀА: хӀамаш тега Л. Чилиева.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДИКАЧА НАХАХ

ГАЗОЭЛЕКТРОСВАРЩИК

Болх моллагӀа бале а вуха бац, бакъда, шин тайпара халонаш йолаш ба газоэлектросварщика бер. Уж эшаярца хьахуя бокъонца вола къахьегамхо. Царех ва Нохч-ГӀалгӀай гӀишлон управлене № 7 йолча гӀишлон - монтажни управлене цхьоалагӀча участка газоэлектросварщик Осканов Къамболат.

— Дукхха кхы балха говзалаш Ӏомае йиш йоллане а, ер Ӏомайир аз Советски Эскаре гӀулакх деш волаш езаларах. Цигара цӀавеча Вознесенски газобензинови заводе газоэлектросварщикалла балха вахар со. Со-м шофер ма варий эскаре вахале деза, бакъда ер гӀулакх дукхагӀа дезаделар сона, — яхаш дувц Къамболата.

Из болх цунна дег тӀара безабеннилга гойташ дола масал да боах беш массехк шу далале яххагӀча разряда кхоачаш говзал цо кара ерзаяр а.

Къамболата дукхача шерашка, дукхача моттигашка болх баьб. Цо дикъа лаьнар Грозненски наьк ду бассейн хьалъеча, хӀаьта Османовга долаш да шийна лоача хана цу бассейне наха бокъо йолаш цигара дейна удостовени.

МассагӀ я Осканов Къамболата дакъа лоацаш хьалъяь объекташ.

Царна юхе гӀолла тӀехвоалаш се бӀарахьежача, уж памятникаш долаш сайна хет сона, аз вокхийву уж хьалъеча айса дакъа лаьца — йоах Къамболата.

— Дукхьая къахьегама хьадича сайна да Осканова кулгаш, из цхьа хӀама деш воалаш цунна тӀаккхоачаргъяц-их хьо, — дувц цунах № 7 йолча гӀишлон - монтажни управлене партийни организаце секретара Козлова Людмила Александровнас.

Къамболат бригадаца а воалаш № 1 йолча участке ше цхьаь болх беш ва. ДӀахача пятилетка план цо 1979 шера август бетта гӀишлонхочун Ди хьатӀакхоачаш кхоачашдир. 1972-ча шера дена «Социалистически яхье котъаьннар» яха цӀи лелаеш хьаьоагӀа из.

Кагирхой хьехамча волча Къамболата ма ярра йовзийт газоэлектросварщика говзал хьоначарна. Уж бархал яхаш ба шоай къахьегама никъ дӀаболалуш шоашта гӀо даьчунна.

— Керда балха баьхараш Ӏомабеш сона чӀоагӀа сакъердам хет, хӀана аьлча башха сварка балхах ца кхеташ хина йоӀ е зӀамига саг хьона уллув визза вола къахьегамхо а хиле дӀаотт, из доккха ираз да.

Османов нйслагӀча пятилетка ударник, коммунистически къахьегама ударник ва, КПСС Нохч - ГӀалгӀай обкома Сийлен книжка тӀа дӀаязваь а ва республика тӀехдика къахьегамхо сайна. Къамболата дика къахьегарах, общественни вахаре дизза дакъа лацарах тийнна сийлен грамоташ, шоашта юкъе КПСС ЦК яр а йолаш шовзткъа гарта я.

Шераш дӀаахарах хьинар лохлаш цу газоэлектросварщика говзал езаенача сага, хӀара дена хьинар а балхацара безам а совбул. Иштта да укх дӀайолаеннача цхьайтталагӀча пятилетке а. Шу доладелча Къамболата декхараш тӀайийцар Коммунистически парте XXVI-гӀа съезд хьеллача денга укх шера хьалхарча шин бетта план кхоачашъе, хӀаьта уж декхараш цо цхьая бетта совгӀча хана кхоачашдир. ХӀана Османов март бетта чотагӀа кьахьегаш ва.

ЦхьайтталагӀча пятилетка хьай планех лаьца дувцадар Ӏа аьлча, Осканова йоах:

— Са уйла я цхьайтталагӀча пятилетка план дин шу а далале, гӀишлонхой Ди хьатӀаотташ кхоачашъе.

Х. АУШЕВА.

Лехараш карадаьраш

Армене археологически рузкъаш

Армене цхьан лоамая районе — Зоде массехк шу хьалха кораьлр дошуви теттара кӀезига дола кхы тайпа металлаш доахка моттигаш. Тахан цу моттиге хьалъяй дошо-рудин комбинат. Амма деррнгача дукенна дӀайовзийтай Зода укхаза кораьлча археологически хӀамаша.

Зодски дошув доаллача моттига цхьан участке древнин нах баьха моттиг оахаш кораьлр лоадама талза а талхаза йола скульптурни горрельеф—цӀе бесса лестача туфа бӀарччача чӀегилгах хьаль берах бола встийн хоха мехнарайн вонах лоребеш хиначча Анаит Мецамор ялача древнеармянски языческий кхалдаьла гӀов. Далла уллуа литт, мифологически легендо яхачох кхалдаьла Анаита вошен по миччахьа а шийна хьалкара ухийтари хиначча а харцахьара хӀама ца дайташ из лораьлча а Ваагна Вишапакала (Драконоборца) кхерий сурт.

Из скульптурни горельеф, — йоах Бабкен Аракелянa, Армянски ССР Ӏилмай Академе археологен этнографен Института директора,—древнин искусства уникальни произведени я. Зодскера кораьлча хӀамай ха керттерча даькъе вай зама йолаялале цхьа эзари ах эзари шу хьалха а вай замах 1 — 11 бӀаьшеренашка я кхоачаш йолча хана юкъе лоархӀаш хилар бахьан долаш, ала йиш йолаш да горельеф а цу ханара лархӀа йиш я аьнна. Древни говзача вӀаштӀехьдаьннад Анаитахи Ваагнехи йолча языческий древнеармянски легенда эпизод чӀоагӀа вдохновенеца хьахьокха.

Кхалдаьла юхь, — дӀахо дувц Бабкен Аракелянa, — маьлхагахье ерзаль я. Керта тӀа я диадема. Археологий теркам къаьстта тӀаозаш хӀама да цунах тара йола диадемаш ассерийн, вавилонийн, хеттийн, урартий мехкашка яьржа хиннa хилар. ХӀаьта кхалдаьла сибат Анаита культ хиннача хана иштта яьржа хиннача гетеризма белгалонаш йолаш да.

ЧӀоагӀа холуш йолча штрихашца дилла да къамаргаш а Ӏайда сармак бувш воаллача Ваагна гӀов. Ваагнас пьаьха бӀаргех лореш санна хетт кхалдаьла. Горельефа тӀара цун низ бола манха, пиъаьннахьа дӀахайза бевзаж, пхьарсий йовкхий пхьадаш, тӀеххьара садоахаш бола сармак йоккха контраст я Анаита гӀовнага диллача.

Из древни скульптура уникальни творени чӀоагӀа йовза гӀерташ ба хӀанз специалисташ. ХӀаьта Зодера керда хоамаш ух цига кораьнй керда древни нах баьха моттиг чӀоагӀа догдоахилга а йолаш деш да оалхамаш...

Авет ДЕМУРЯН,
АПН корреспондент.

Ереван.

КХОЛЛАМА ХЬАСТ

«Красный молот» яхача завода культура Цӏен вокальни студи ше морг кхы йоллаш я. Романсаш, халкъа а советски а иллеш аьнна ца Ӏеш, студе операшкара ареш а оал. Тайп - тайпара балха говзалаш йола нах (токараш, слесараш, инженераш) чубоагӀача студе коллективана нулгалдеш ва НГӀАССР заслуженни артист Соколов Виктор Анатольевич.

25 шера болх баьб Виктор Анатольевича тайп - тайпарча культура учрежденешка. Цу юкъа цо кхеваьча 38 сагах профессиональни артисташ хиннаб, цар хӀанз болх бу мехкарча дукхача городашкарча театрашкеи филармонешкеи. Самодеятельни артисташ каст-каста радио, телевидене гӀолла шоай говзал дӀайовзийташ хул.

Студе каст-каста керда цӀераш дучаьял. Уж ба хоачо тӀахьийха укхаза уха кагирхой. Студе леладер фу да ха безам болаш цхьа - шоала укхазе баьхка кагирхой тӀехьагӀа цун доакъошхой хул. Иштта нийсъелар укхаза Алехина Светлана, Заиревская Татьяна, Алтынбаев Борис.

Виктор Анатольевич а шийна дага а доацаш юкъевера музыка дунена. 30-ча шерашка цо йистеьккхар мехкдаьтта институт. Цул хьалхагӀа из деннаш вар техникуме. Цкъа экзамен дӀасиа Виктор уйча хьаараваьлар, из бала шийна тӀера баьнна совгӀадваха.., шийна а дага доацаш, оаз яхийта ялли дакккар цо. Из хезар цхьан педагога — инженерно - технически болхлой цӀен оперни коллектива доакъошхочоа. Цо вагар В. Соколов Лебедев Иван Тимофеевич волча, цу хана из вар оперни коллективана кулгалдеш. Цо къамьал лоаца дир. ЗӀамига саг сайнга Ӏо а хоавань аьлар: «Кхетта кхачаргволаш ва». Иштта шин шу даьккхар цо репетицешка ухаш. ТӀеххьара а хьатӀакхаьчар цун сахьат а: цхьа артист цамогаш хилар, из хьожавир «Евгений Онегин» яхача опере Ленске партиа ала. Цул тӀехьагӀа дукха ха ялалехьа из Московски консерваторе деша вахар.

Тахан ше дӀахьехачарна Виктор Анатольевича керттагӀа лоах искусстве къа ца хьийгача цхьаккха а ца хулилга. Толамга бодаш цхьа никъ мара бац — къахьегам. Хала а цул тӀехьагӀа са музыка доаккхаш а никъ ба из.

Ираз долаш хиннаб В. Соколова вахара никъ. Цун вӀаштӀехьдаьннад Станиславскеяа къамаьл де, кхыметтел илли а аьннад цо гӀоръьннача режиссера. Цо могадаьд къоначча артисто доаха иллеш.

Цхьан репетице бӀаргадайра сона мистера Инсе ари Ӏомаеш къоначча инженера Дьяков Игора хьийга къа. Шин тайпара образ хьакхолла гӀерташ дукха болх бора цо. Цу хана Виктор Анатольевича аьлар: «Дукха ха йоацаш станока тӀара е чертежа тӀара хьалгӀеттача самодеятельни артиста, шеко а йоацаш, профессионала долчул халагӀа да. ХӀаьта а цунна новкъостал ду йоккхача вахара опыто, дукхача дага латтараша. Цул совгӀа, со теш воча саго дика илли ала йиш йоацилгах. Мел къайладахьа гӀерте а, дог Ӏиена ца хилча илли оалача хана из гучадоал».

Бакъда, музыко сага уйлаш цӀенъю. са паргӀата довккх, цох ала йиш я из бокъонца йола хьехамча я, аьнна. Из дика кхетадеш ва педагог а.

Студийцашта новкъостал эш. Эггара хьалха де дезар— музыкальни искусство болхлошта юкъе дӀайоаржаелга. Цу гӀулакха оарцагӀъяла еза комсомол а. Самодеятельность массане а юкъара гӀуллакх да.

...Завода болхло Заболотский Виктор пианино латтача дӀатӀавахар, аккомпонировани еш яьгӀача Уварова Иринага вела а къежа Ш. Гуно оперера Фауста ари аьлар. Репетици дӀайолаелар. Завода болхлой шоай мукъа ха йолча хана советски а дунен а культура йовзаш бар.

Ф. НАСЫРОВА.

Академика М. Д. Миллионщикова цӀерагӀча Къахьегама Цӏеча Байракха орден лелаеча Грозненски мехкдаьтта институте

ДӀАХОЙТ

1981 шера лакхерча дешара заведенешка деша болхарашта лаьрхӀа кхаь бетта йола сайрийнара подготовительни курсаш хьеллаш хилар.

Производстве болх бешшехь а подготовительни курсашка ладугӀарашта хьехаргда деша оттача хана дӀалуча экзамений программагӀа эрсий мотти литературен, математика, физика, хими. Занятеш ю квалифицированни хьехархоша, деша дӀаоттача хана дӀателача экзаменашка абитуриенташа даьча гӀалаташта дукхагӀа теркам тӀа а бохийташ.

Курсашка дӀаэц юкъера образовани йола кагирхойи, хӀаьта иштта иттлагӀча классашкеи технически училищашкеи дешаш бола дешархойи.

Деша дӀаоттара хьачудала деза документаш:
оттаьча образецагӀа йола заявлени,
2 фотокарточка (3х4 размер йолаш),
деша вагӀарах доагӀа 11 сом дӀадахарах дола квитанци.

Деша вагӀарах дӀалуш дар дӀаэц моллагӀча бувзама отделене укх адресагӀа: 364056, г. Грозный, Госбанка Нохч-ГӀалгӀай республикански контора, Грозненски мехкдаьтта институтa расчетни счет № 14125.

Документаш дӀаэцу 1 марта денз оршот дийнахьа, кхаьрача дийнахьа пӀаьраска дийнахьа 17 сахьат даьлча денз 19 сахьат даллалца дешара кердача корпусе № 4—07 йолча кабинете. Занятеш хургья кӀира шоазза 18 сахьати 30 минути яьлча денз 21 сахьати 45 минути яллалца, шоатта дийнахьа — 16 сахьати 45 минути яьлча денз 20 сахьат даллалца.

Курсий адрес: 364092, г. Грозный, Орджоникидзе цӀерагӀа проспект, 100, мехкдаьтта институт, подготовительни курсаш.

Ца кхетар хатта йиш я телефонаца: 936-146, документаш дӀаэцача хана.

КАГИРХОЙ ТЕРКАМГА!

ГРОЗНЕНСКИ УЧЕТА МЕХАНИЗАЦИ ЯРА ТЕХНИКУМО ДӀАХОЙТ

подготовительни курсашка занятеш 1981 шера 15 марта денз 15 июне кхачалда хургйолга.

Подготовительни курсашка занятеш хургья эрсий меттелн литературен, математика, деша дӀаоттача хана дӀалуча экзамений программагӀа. Занятеш еш ба йоккха говзал йола хьехархой. Цар теркам тӀа бохийт абитуриенташа деча гӀалатащта.

Деша дӀаоттара хьачудала деза документаш: заявлени, дийша хилара документ е школера справка.

Деша вагӀарах доагӀа ахча (11 сом 45 кепиги) техникума бухгалтере дӀачудала деза.

Документаш дӀачуийду хӀара денна, шоаттен кӀирандийн доацаш, 13.00 сахьат даьлча денз 17.00 сахьат даллалца, № 209 йолча кабинете.

Ца кхетар хатта йиш я укх телефонаца: 3-50-90, 3-58-33.

ТЕЛЕВИДЕНИ

I ПРОГРАММА
5 МАРТ

8.00 — «Ха».
8.40 — ӀуӀранара гимнастика.
8.85 — «Кантата Даьхена бахь дув» яха Песнови иллеш дааш Центральни телевидени Ерригсоюзни радион йоккхача берий хоро.
9.30 — «Седкъа». Берашта дола мультфильмах.
10.20 — «БӀаргагушдар — тоша халадар».
11.20 — Кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — КПСС Тамбовски райкома секретара Сабетова дола «Къаначар илат» яха телевизионни документальни фильм.
15.20 — «Эрсий къамаьл».
15.50 — РСФСР халкъий 7-гӀа Ӏаьнара спартакиада. Ког-соалозаш чехка спорт. Кхалнах 5000 м. Кемеровера передача.
16.20 — Кагирхошта йола музыкальни сайреаш. Бетховен 9-гӀа симфони.
17.00 — Миллионий ӀехкъаьӀн университет. «Боххлой классан — йоаза дика болхлой тӀехье». Боххлой дика тӀехье кхетамна кхебрах йолча города Ленинграда КПСС Васлеостровски райкома опыташ.
18.30 — «ХӀара сурта тӀа миха ба».
18.45 — «Тахан дунен тӀа».
19.00 — Баянистий оркестра концерт. Город Горькера передача.
19.30 — Фигурни кег-соалозаш хахкарах йола дунен чемпионат. Шишшане кег-соалозаш хахкар. Шоай лоӀамера программа. США-ра передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Иллн даккха вай, доттаьгӀий». Музыкальни программа. Перерыве — «Тахан дунен тӀа» яха информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачай программа.
8.05 — «Вай сочий бею».
8.35; 9.35 — Физика. 9-гӀа класс.
9.05 — Фу а мишта а Ӏомаду ПТУ.
10.05 — Испански меттала къамаьл ду.
10.35; 11.35 — Физика. 8-гӀа класс.
11.05 — Эрсий халкъа иллеш.
12.05 — Студенташта - заочникашта. Лакхара математика. 2-гӀа курс.
12.20 — «Фатален» а «Мария» а яха Салынске пьесаш.
14.10 — Подготовительни отделеней ладугӀархошта. Математика.
14.40 — «Цӏаькхаза сайре вана». Художественни фильм.
16.10 — Экран — хьехархочунна. Ӏалам доакар. 9-гӀа класс.
16.30 — Юкъара биологи. 10-гӀа класс.
17.05 — «Саг, а закон из». Грозненски консерве завода коллектива вӀашагӀкхетар.
17.35 — «Дерригга кийча бола-те кхетам дӀадера?» (гӀалгӀай меттала).
17.50 — Документальни фильм.
18.10 — «Нохч - ГӀалгӀайчу гӀоала».
18.30 — «Модрашка хьона, ферда». Ӏилман-популярни фильм.
18.50 — «Письмоша тӀехьа сага» (нохчий меттала).
19.20 — Киножурнал.
19.30 — «Халкъа депутатий совета» (нохчий меттала).
19.50 — «Бийса даьккхе хийла шун, бераш!».
20.20 — Художник а ха а. «Сага йолча беркате».
20.50 — Московски Пачхьалкхен симфонически оркестра концерт. Солист — дунен халкъашта юкъерча конкурсий лауреат Виардо (фортепиано).
21.40 — «Тхо хийна» яха телевизионни художественни фильм.

6 МАРТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ӀуӀранара гимнастика.
9.05 — «Выставка Буратино».
9.35 — «Кинонинкъера клуба».
10.35 — «Илли сагайн дус». Байкальски тоннель йоаккхарашка вӀашагӀкхетар.
11.20 — Кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Денга — 8-ча мартага. «Сона деза аьтта» яха документальни фильм.
15.30 — «Шахмати школа».
16.00 — «Советски изобразительни искусство». Ленинана.
16.25 — «Кагирхой творчество».
16.55 — Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Денна — 8-ча марта хетаь торжественни заседани а концерт а. СССР Пачхалкхален академически Доккхача театрера трансляци. Йистехьача — фигурни кег-соалозаш хахкара дунен чемпионат. Маӏанах. Шоай лоӀамера программа. США-ра передача.
21.00 — «Ха».
21.45 — «Кинопанорама».

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачай программа.
8.05 — «Эрсий къамаьл».
8.35; 9.35 — Географи. 6-гӀа класс.
9.05; 15.00 — Тургенев. «Бежин луг».
10.05 — Английски мотт.
10.35; 11.35 — Географи. 5-гӀа класс.
11.05 — «Башкирски заповедника». Ӏилман-популярни фильм.
12.05 — Студенташта-заочникашта. Лакхара математика. 1-гӀа курс.
13.20 — Актера искусства.
14.30 — Подготовительни отделеней ладугӀархошта. Физика. Ома закон.
15.35 — ТӀеха шерашкара публицистика.
16.20 — Экран — хьехархочунна. Анаташ. 7-гӀа класс. Прокофьева творчество.
16.00 — Специалисти хьехамаш. «Сомий гаьнаш чӀоо».
16.15 — «Нохч-ГӀалгӀайчу гӀоала».
18.35 — «Шоана, кхалнаьхий» (гӀалгӀай меттала).
19.10 — «Петр Топчия шкапор». Яха документальни фильм.
19.30 — «Къонах» яха студи.
20.00 — «Бийса даьккхе хийла шун, бераш!».
20.20 — «Искусства дунен тӀа» (нохчий меттала).
21.00 — Брамс. 3-гӀа симфони.
21.40 — «Брусли» яхача Павферов романа мотивагӀа дола «ДегагӀоэ лохам» яха художественни фильм.

Хаоттам

Тахан республике гӀоллен Грозней хувцалуш моркаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбоалехьара секунде 3—8 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 1—6, Грозне 3—5 градус ӀИовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоана моркаш а йолаш, цхьайолча моттигашка лов а делхаш, тайп-тайпарча оагӀонашкахьара секунде 2—7 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен, фегара температура бийсана — 4—9, дийнахьа —2+3 градус йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ӀИЛМА—ЮРТА БОАХАМА

РАКЕТАШ—ШАНА ДУХЬАЛА

Дунен дукхача регионашка шано хӀара шера сомий а комсий а бешамаш, цитрусови а тхьамка а плантацеш йоаю. Ӏилама уннара доача цу гӀулакха духьала къовсам лоаттабара йола эффективни способ оттаьй вай мехка. Юрта боахам интенсивни лелабеча мехка къулбехьарча района геттара йоккха территоре — ялх миллион гектар — ших тешнаме лораю метеорологически ракеташ спарядашен. Шана духьалара йоккха полигонаш хьалъяй Узбекистане, Таджикистане, Азербайджане, Армене, Грузе, Крыме, Къулбаседа Кавказе. Царех цаӀ Молдаве а я. Цох лаьца хьаду АПН корреспондента Георгий Стойлика.

НӀайха климат а хьаьна лаьтташ а долча Молдаве комсий, сомий, баьцадаарий, тхьамка лакха хьункъам кхебу. ХӀара шера цун сомий а комсий а бешамашта, кхаща, плантацеита цӀенхашта бола кхерам тӀаувтт — йоагӀа даш санна еза моркхаш. Дукха ха йоацаш, дукххача шерашка зайначох, хӀара шера юкъера лаьрхӀача республика территоре иттлагӀча даькъа тӀара хьункъам берригга а хӀама боабац аьнна боабора шано.

Цудухьа ца ховш хинна хӀама дац шана духьала къовсам лоаттабара тха Ӏилмахо ца оттаь ракетин метод 1964 шера Молдаве тӀоххаш хиннилга. Мишта я из метод? Радиолокационни станцей гӀоаца — дукхагӀча даькъе лелаераш дӀакхачара радиус 300 километр йола «МРЛ-5» («Радиоград») яха радиолокатораш я — ша хила йиш йола моркаш гучайовх. Кхераме болча кхувргча бокххал къоастаду. Яь расчеташ командин пункте дӀачулу. Укхаза къоастаду гаьнна ракеташ кхувсача установкаца мишта болх бе беза.

ДукхагӀча даькъе ша ца тохийтара тоъам болаш хул кхо-йиъ ракета кхессача. Ша бахьаш йоагӀаш геттара дукха моркаш нийсъелча уж йоахъяра цхьайолча хана кхо бӀаь гарта ракета кхосса езаш а хул. Ракето дема хьисапе моркашта юкъе дӀадоаржаду йодистий дотув, нарех кердача кристалаший кӀийле хьахул. Цар, сихха йоккха а хиле, моркашцара тӀоадал цӀенъяь хӀана озац аьле хьаоз, цу гӀулакхо йохаю ша хьахилара процесс. Иштта, шана меттел дӀайха беркате дотӀа делх.

Радиолокационни станцеша, ракетни установкаша, электровычислительни машинаша Ӏалаптъь йолча шана духьаларча службана эша метеорологаш, синоптикаш, связисташ, физикаш, математикаш, химикаш, кхыбола специалисташ кийчбу мехкарча дукхача лакхерча дешара заведенешна — Москверча, Кишиневерча, Саратоверча, Казанерча университеташа, Одессерчеи Ленинградерчеи метеорологически институташа.

Шана духьаларча нийс оттадо тахан Молдаве лорaду 1 миллиони 180 эзари гектар кхаш, сомий а комсий а бешамаш. Цар хӀара шера бoа ца байташ кӀалхара боаких 20 миллион сома мильда хьувкъам. Шано деш дола зе хӀанз иттазза кӀезгиделга вӀаштӀехьдаьннад. 1985 шера ракеташа лорадергдола юртбоахама лаьтташ Молдаве шозза дукхагӀа хургда.

Шана духьала йолча советски методах (из Ӏомаеш Молдаве хиннаб доазол дехьара дукхха специалисташ) тахан толаме пайда эц Болгаре, Венгре, Швейцаре, Аргентине. ЧӀоагӀа цунга хьожаш ба Мексике а кхыча мехкашка а.

АПН.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителa — 9-24-03; бехктоххама секретара — 9-24-00; отделаш: партийни вахара — 9-24-04; промышленностеи транспортеи — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехьай — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, пӀераскеи, шоаттен деношка.

СФ05098. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 919.